

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

Izvješće o radu Savjeta za sprječavanje korupcije za 2023. godinu

svibanj 2024. godine

Općenito o Savjetu za sprječavanje korupcije

Savjet za sprječavanje korupcije (u daljnjem tekstu: Savjet) je radno tijelo Vlade Republike Hrvatske uspostavljeno s ciljem izrade, unaprjeđenja i sustavnog praćenja provedbe te procjene učinaka mjera i aktivnosti iz nacionalnih strateških i provedbenih dokumenata vezanih uz sprječavanje korupcije.

Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici 2. srpnja 2015. godine donijela Odluku o osnivanju Savjeta za suzbijanje korupcije („Narodne novine“, broj 74/15.). Savjet je osnovan prilikom procesa finalizacije Akcijskog plana za 2015. i 2016. godinu uz Strategiju suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine („Narodne novine“, broj 79/15.), s ciljem dodatnog jačanja mehanizma praćenja provedbe strateških i provedbenih dokumenata vezanih uz suzbijanje korupcije.

Nadalje, s obzirom na potrebu preciznije artikulacije uloge Savjeta te proširenja sastava njegovih članova predstavnicima tijela javne vlasti, koja kao nositelji aktivnosti akcijskog plana trebaju imati riječ u donošenju odluka, Vlada Republike Hrvatske je 31. ožujka 2017. donijela Odluku o osnivanju Savjeta za sprječavanje korupcije („Narodne novine“, broj 31/17.). Donošenjem navedene Odluke dodatno je ojačan mehanizam nadzora provedbe te procjene uspješnosti učinaka antikorupcijskih mjera, s ciljem osiguranja efikasnosti ukupnih nacionalnih antikorupcijskih napora. Na sjednici održanoj 7. prosinca 2020., Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o izmjenama Odluke o osnivanju Savjeta za sprječavanje korupcije („Narodne novine“, broj 136/20.) kojom su se sukladno Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 85/20.), uskladili nazivi pojedinih tijela, a u rad Savjeta dodatno uključili predstavnici Državnog izbornog povjerenstva, Ureda pučke pravobraniteljice te Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva.

U okviru svoga djelokruga Savjet:

- koordinira postupkom izrade nacionalnih strateških i provedbenih dokumenata vezanih za sprječavanje korupcije
- priprema prijedloge te predlaže izmjene i dopune nacionalnih strateških dokumenata vezanih za sprječavanje korupcije
- sustavno prati provedbu aktivnosti provedbenih dokumenata vezanih za sprječavanje korupcije, uključujući konzultacije i savjetovanja nadležnih tijela u svim fazama njihove provedbe
- sustavno procjenjuje učinke provedbe antikorupcijskih mjera i aktivnosti iz nacionalnih strateških i provedbenih dokumenata vezanih za sprječavanje korupcije
- razvija metode s ciljem unaprjeđenja izrade, provedbe i procjene učinaka provedbe strateških i provedbenih dokumenata vezanih za sprječavanje korupcije
- predlaže Vladi Republike Hrvatske ostale mjere i aktivnosti za sprječavanje korupcije.

Savjet ima 31 člana, a koji su predstavnici Ministarstva pravosuđa i uprave, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva financija, Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva turizma i sporta, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva zdravstva, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Središnjega državnog ureda za razvoj digitalnog društva, Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske, Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, Državnoga sudbenog vijeća, Državnoodvjetničkog vijeća, Državnoga ureda za reviziju, Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave,

Povjerenika za informiranje, Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, Pučkog pravobranitelja, Državnoga izbornog povjerenstva, Hrvatske zajednice županija, Udruge gradova u Republici Hrvatskoj, Hrvatske zajednice općina te predstavnici civilnoga društva iz reda udruga Instituta za javnu upravu, GONG-a, Udruge Politiscope iz Zagreba i Udruge ICCrA Instituta iz Zagreba, koje se bave pristupom informacijama i transparentnošću, javnim politikama i sprječavanjem korupcije.

Članovi Savjeta za tijela državne uprave predstavnici su u rangu državnog tajnika ili ravnatelja uprave, odnosno zamjenika državnog tajnika Središnjega državnog ureda. U rad Savjeta, prema potrebi, mogu se uključiti i predstavnici drugih nadležnih tijela i institucija, i druge osobe koje svojim sudjelovanjem mogu pridonijeti radu Savjeta, kao i predstavnici sredstava javnog priopćivanja, ali bez prava odlučivanja.

Stručne i administrativne poslove za rad Savjeta obavlja Ministarstvo pravosuđa i uprave, a čiji predstavnik ujedno obavlja i dužnost predsjednika Savjeta. U prvom kvartalu 2023. dužnost predsjednika Savjeta obnašao je državni tajnik u Ministarstvu pravosuđa i uprave mr. sc. Josip Salapić. Od ožujka 2023. dužnost predsjednice Savjeta obnaša državna tajnica u Ministarstvu pravosuđa i uprave Vedrana Šimundža Nikolić. Ministarstvo pravosuđa i uprave ima ulogu središnjeg koordinacijskog tijela u području formiranja politike prevencije korupcije u Republici Hrvatskoj. U tom smislu, Ministarstvo pravosuđa i uprave koordinira izradom, provedbom i nadzorom provedbe nacionalnih strateških i provedbenih dokumenata vezanih za sprječavanje korupcije u Republici Hrvatskoj.

Sjednice Savjeta održavaju se najmanje jednom u šest mjeseci, a prema potrebi i češće. Rad Savjeta je javan te se o temama i zaključcima održanih sjednica javnost informira putem medija i informacija objavljenih na internetskoj stranici Ministarstva pravosuđa i uprave.

Rad Savjeta za sprječavanje korupcije u 2023. godini

U 2023. godini Savjet je održao dvije sjednice.

17. sjednica Savjeta, 21. veljače 2023.

Svoju prvu sjednicu u 2023. godini, odnosno sedamnaestu po redu od osnivanja, Savjet je održao 21. veljače 2023. virtualno putem *Microsoft Teams* platforme.

Na početku sjednice Savjet se osvrnuo na Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine koja se provodi tijekom tri trogodišnja provedbena dokumenta (akcijska plana). Prvi Akcijski plan za razdoblje od 2022. do 2024. godine je donesen u srpnju 2022. godine te sadržava 206 konkretnih aktivnosti u području lokalne i područne (regionalne) samouprave, poslovnog sektora, javnih financija, pravosuđa, zdravstva, sporta, policije, poljoprivrede i civilnog sektora. Idući akcijski plan donijeti će se za razdoblje od 2025. do 2027. godine te treći i posljednji provedbeni dokument u ovom strateškom razdoblju za razdoblje od 2028. do 2030. godine.

Nadalje, raspravljalo se o provedbi aktivnosti prvog Akcijskog plana za razdoblje od 2022. do 2024. godine, s određenim rokom provedbe u IV. kvartalu 2022. Članovi Savjeta su izvješteni kako je Ministarstvo pravosuđa i uprave sukladno ustaljenoj praksi od strane nositelja aktivnosti Akcijskog plana prikupilo informacije o provedbi aktivnosti. Sukladno zaprimljenim informacijama s navedenim rokom provedbe je ukupno 22 aktivnosti, od čega je 11 aktivnosti provedeno, 8 aktivnosti je djelomično provedeno i 3 aktivnosti nisu provedene.

Na temelju informacija o provedbi aktivnosti izrađuju se službena godišnja izvješća o provedbi Akcijskog plana za razdoblje od 2022. do 2024. godine od strane Ministarstva pravosuđa i uprave koja su zatim potvrđena od strane Savjeta, te se nakon prihvaćanja od strane Vlade Republike Hrvatske objavljuju na službenim mrežnim stranicama Ministarstva pravosuđa i uprave.

Nadalje, na sjednici se raspravljalo o provedbi Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti („Narodne novine“, broj 46/22.), konkretno o članku 40. Zakona koji propisuje obvezu Ministarstva pravosuđa i uprave svake godine Europskoj komisiji dostaviti dostupne statističke podatke o prijavljenim nepravilnostima pučkom pravobranitelju. Ti podaci uključuju broj prijava, broj istraga i postupaka pokrenutih na temelju takvih prijava i njihov ishod te, ako je utvrđena, procijenjenu imovinsku štetu i vraćene iznose nakon istraga i postupaka u vezi s prijavljenim nepravilnostima. Također, sukladno Zakonu, Ministarstvo pravosuđa i uprave je dužno voditi evidencije i statističke podatke o sudskim predmetima vezanim uz sudsku zaštitu.

Osim navedenog, na sjednici su članovi Savjeta izvješteni o aktualnostima u području prevencije korupcije u okviru nadležnosti i koordinacije Ministarstva pravosuđa i uprave, odnosno o aktivnostima u okviru provedbe Nacionalnog plana za oporavak i otpornost Republike Hrvatske (NPOO) te u kontekstu procesa pristupanja Republike Hrvatske Organizaciji za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD).

Što se tiče provedbe Nacionalnog plana za oporavak i otpornost Republike Hrvatske predviđeno je:

- razvijanje informacijske platforme za poboljšanje koordinacije i suradnje tijela uključenih u provedbu nacionalnih antikorupcijskih dokumenata i za jasno informiranje građana o postojećem zakonodavnom okviru u području sprječavanja korupcije te o dostupnim alatima. Platforma među ostalim uključuje unaprjeđene mogućnosti za informiranje javnosti o

postavljenom normativnom okviru u području borbe protiv korupcije. Građanima će se omogućiti korištenje svojevrsnog vođenog hodograma (virtualnog asistenta) koji ih vodi kroz zakonske tekstove i koji bi na jezično razumljiv način korisnika vodio kroz mogućnosti koje zakon pruža te sugerirajući korisniku povezanu informaciju koja se možda u zakonskom tekstu nalazi na udaljenome mjestu. Osim toga, planirana je izrada IT rješenja koje bi omogućilo jednostavnije i sigurnije podnošenje prijave nepravilnosti Uredu pučke pravobraniteljice – nadležnom kanalu za vanjsko prijavljivanje. Ovim putem, uz već postojeće načine prijavljivanja uspostavljene sukladno Zakonu, uspostavio bi se dodatni kanal za prijavu nepravilnosti koji bi omogućio sigurno podnošenje prijave i komunikaciju s prijaviteljem

- provedba nacionalne antikorupcijske kampanje radi podizanja javne svijesti o štetnosti korupcije, nužnosti sprječavanja i suzbijanja te prijavljivanju korupcije. U okviru kampanje planirano je promidžbeno emitiranje u elektroničkim i tiskanim medijima, provedba javnih događanja, edukacije u srednjim školama i procjena učinaka provedbe kampanje
- unapređenje korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) uprave, kao i praćenje provedbe i učinaka antikorupcijskih dokumenata za trgovačka društva u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U okviru projekta planirana je:
 - izrada priručnika o primjeni OECD-ovih preporuka o korporativnom upravljanju u trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu JLP(R)S
 - izrada izvješća o procjeni učinka provedbe Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S 2021.-2022.
 - održavanje radionica s predstavnicima ciljanih skupina o primjeni OECD-ovih preporuka te definiranje preporuka prioriteta i mjera za izradu budućih antikorupcijskih dokumenata u ovom području.

Nadalje, u kontekstu procesa pristupanja RH OECD-u, navedene su informacije o poduzetim koracima za pristupanje OECD-ovoj Konvenciji za borbu protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama te Radnoj skupini za suzbijanje podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama koja prati provedbu Konvencije.

18. sjednica Savjeta, 16. studenog 2023.

Druga sjednica u 2023. godini, osamnaesta po redu sjednica Savjeta održana je 16. studenog 2023. u Ministarstvu pravosuđa i uprave.

Savjet se osvrnuo na provedbu aktivnosti iz Akcijskog plana koje imaju određen rok za provedbu u I., II. i III. kvartalu 2023. godine te su prikazani rezultati provedbe svih aktivnosti.

S rokom provedbe u I. kvartalu ukupno je planirano **12 aktivnosti**, od čega je, sukladno zaprimljenim informacijama, **9** aktivnosti provedeno, **1** aktivnost djelomično provedena i **2** aktivnosti nisu provedene.

S rokom provedbe u II. kvartalu ukupno je planirano **11 aktivnosti**, od čega je, sukladno zaprimljenim informacijama, **5** aktivnosti provedeno, **2** aktivnosti djelomično provedene i **4** aktivnosti nisu provedene.

S rokom provedbe u III. kvartalu ukupno je planirano **4 aktivnosti**, od čega je, sukladno zaprimljenim informacijama, **1** aktivnost provedena, **1** aktivnost djelomično provedena i **2** aktivnosti nisu provedene.

Dakle, u prva tri kvartala 2023. ukupno je planirano 27 aktivnosti, od kojih je 15 aktivnosti provedeno, 4 aktivnosti je djelomično provedeno i 8 aktivnosti nije provedeno.

Nadalje, Savjet je izviješten o aktualnostima vezano uz izradu Zakona o lobiranju kojim se po prvi puta uređuje aktivnost lobiranja. U izradi Zakona uzete su u obzir preporuke Vijeća Europe, OECD-a i komparativna praksa država članica EU i drugih država. Članovi radne skupine bili su relevantni dionici iz akademske zajednice, pravosudni dužnosnici, predstavnici tijela državne uprave, Hrvatske odvjetničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca, sindikata i organizacija civilnog društva. Zakon definira lobiranje, lobista, lobirane osobe te korisnika lobiranja. Lobiranje će se provoditi u skladu s načelima otvorenosti, transparentnosti, odgovornosti, savjesnosti i integriteta. Ustrojava se Registar lobista koji u elektroničkom obliku vodi Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa. Lobiranje može obavljati lobist koji je upisan u Registar lobista. Također, lobisti koji su upisani u Registar morat će podnositi izvješća o radu u pisanom obliku. Izvješća će se podnositi Povjerenstvu jednom godišnje. Zakon definira i odredbe vezane za „razdoblje hlađenja“ i mjere (sankcije) za kršenje odredbi zakona koje izriče Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa i prekršajne sankcije koje izriče sud u prekršajnom postupku.

Nadalje, članovi Savjeta izviješteni su o poduzetim aktivnostima u kontekstu procesa pristupanja Republike Hrvatske OECD-u. Republika Hrvatska je 30. listopada 2023. službeno postala članicom Radne skupine OECD-a protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama. Kako bi se udovoljilo zahtjevima Radne skupine, prije pristupanja Konvenciji pristupilo se žurnim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela te Zakona o porezu na dobit.

Nadalje, donesen je Zakon o potvrđivanju Konvencije o borbi protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama, a Konvencija je u odnosu na Republiku Hrvatsku stupila na snagu 21. siječnja 2024.

Osim navedenog, vezano za područja prevencije korupcije u okviru pristupanja OECD-u članovi Savjeta su izviješteni kako je na sastanku Radne skupine za integritet javnih službenika koja djeluje u okviru Odbora za javno upravljanje, početkom studenog 2023. godine održana inicijalna rasprava u vezi s usklađivanjem Republike Hrvatske s pravnim instrumentima u području lobiranja, sprječavanja sukoba interesa i integriteta u javnom sektoru.

Također, Savjet je izviješten o aktualnostima vezanim uz projekte i investicije iz NPOO-a.

Što se tiče izrade i uspostave IT antikorupcijske platforme koja za cilj ima poboljšanje koordinacije i suradnje tijela uključenih u provedbu nacionalnih antikorupcijskih dokumenata i za jasno informiranje građana o postojećem zakonodavnom okviru u području sprječavanja korupcije, ugovor s izvođačem je sklopljen u rujnu 2023. S ciljem praćenja provedbe projekta redovito se održavaju radni sastanci s Ugovarateljem vezano za provedbu aktivnosti planiranih u okviru projekta.

Osim toga, što se tiče provedbe nacionalne antikorupcijske kampanje radi podizanja javne svijesti o štetnosti korupcije, ugovor s izvođačem je sklopljen u kolovozu 2023. te se redovito održavaju sastanci, izrađena je komunikacijska strategija, definirane su ključne komunikacijske

poruke, ciljevi i koncept kampanje te se poduzimaju potrebni koraci u okviru provedbe planiranih aktivnosti.

Također, Savjet je izviješten o aktivnostima u okviru izrade Godišnjeg izvješća Europske komisije o vladavini prava u državama članicama Europske unije, čije se usvajanje očekuje u srpnju 2024. godine.

Riječ je o petom ciklusu pripreme Godišnjeg izvješća, kao novog mehanizma izvješćivanja na razini Europske unije, uvedenog 2020. godine. Godišnje izvješće Europske komisije obuhvaća četiri tematska stupa - pravosudni sustav, okvir za borbu protiv korupcije, pluralizam medija, te ostala institucionalna pitanja vezana uz podjelu vlasti. U svrhu pripreme izvješća, Europska komisija upućuje upitnik usmjeren na praćenje relevantnih procesa i pojava u svim državama članicama, uključujući mjere za ispunjavanje preporuka Komisije koje su, počevši od 2022. godine, sastavni dio Godišnjeg izvješća. Upitnik Europske komisije podloga je za izradu aktualnog nacionalnog izvješća.

Zaključno

Dosljedna provedba nacionalnih dokumenata jedan je od nužnih elemenata u borbi protiv korupcije te se provedbom zadanih aktivnosti pridonosi uklanjanju prepreka gospodarskom razvoju, ublažavanju negativne percepcije korupcije i jačanju povjerenja građana u institucije.

Osnivanje Savjeta značilo je upravo snaženje nadzornog mehanizma kako bi se osigurala učinkovitost ukupnih nacionalnih antikorupcijskih napora. Savjet je osnovan, ponajprije, s ciljem osiguravanja provedbe i nadzora provedbe antikorupcijskih aktivnosti odnosno unaprjeđenja u njihovoj izradi te uklanjanja potencijalnih prepreka njihovoj provedbi. Upravo je stoga Savjet sastavljen od predstavnika tijela nositelja provedbe aktivnosti iz akcijskih planova te na svojim sjednicama redovito raspravlja o provedbi aktivnosti aktualnih antikorupcijskih dokumenata odnosno o fazama, poteškoćama i potencijalnim unaprjeđenjima provedbe pojedinih aktivnosti.

Potrebno je reći da je bitnu ulogu u intenziviranju provedbe antikorupcijskih aktivnosti u prethodnom strateškom razdoblju imao upravo Savjet, koji se u okviru dosadašnjeg rada, uz postojeći sustav nadzora provedbe antikorupcijskih dokumenata na razini zakonodavne vlasti, profilirao u jedno od ključnih tijela u procesu formiranja i provedbe dokumenata i javnih politika vezanih za borbu protiv korupcije na razini izvršne vlasti, ali uz znatan doprinos predstavnika pravosuđa, drugih državnih tijela i institucija, te udruga civilnog društva.

Hrvatski sabor je 29. listopada 2021. donio Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine („Narodne novine“, broj 120/21.), koja određuje prepoznata prioritetna područja za daljnji razvoj i jačanje antikorupcijskog mehanizma u desetogodišnjem razdoblju. Posebni ciljevi Strategije odnose se na jačanje institucionalnog i normativnog okvira za borbu protiv korupcije, povećanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti, unaprjeđenje sustava integriteta i upravljanje sukobom interesa te podizanje javne svijesti o štetnosti korupcije i jačanje antikorupcijskih potencijala u sustavu javne nabave.

Dok Strategija određuje općenite ciljeve strateški određenih područja, Akcijski planovi sastavljeni su od konkretnih aktivnosti za neutralizaciju korupcijskih rizika po prethodno strateški određenim prioritetima pojedinih sektora, nadležnih tijela za provedbu predviđenih aktivnosti, jasno naznačenih rokova, potrebnih financijskih sredstava te pokazatelja provedbe aktivnosti unutar svake mjere.

Prvi Akcijski plan za razdoblje od 2022. do 2024. godine uz Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine sadrži 206 konkretnih aktivnosti u području lokalne i područne (regionalne) samouprave, poslovnog sektora, javnih financija, pravosuđa, zdravstva, sporta, policije, poljoprivrede, civilnog sektora, dok je u 2023. godini planirano ukupno 43 aktivnosti.

Što se tiče njegove provedbe, rezultati za 2022. godinu pokazuju da je provedeno i djelomično provedeno 37 od 42 aktivnosti, odnosno 88% aktivnosti iz predmetnog Akcijskog plana planiranih za provedbu u okviru 2022. godine.

Nadalje, što se tiče 2023. godine rezultati pokazuju da je provedeno i djelomično provedeno 29 od planirane 43 aktivnosti, odnosno 67% aktivnosti iz predmetnog Akcijskog plana planiranih za provedbu u okviru 2023. godine.

Treba naglasiti kako se kontinuirano i dalje poduzimaju svi potrebni koraci s ciljem provedbe svih planiranih aktivnosti u okviru Akcijskog plana za razdoblje od 2022. do 2024. godine.

Također, planiran je daljnji nastavak rada Savjeta u cilju osiguravanja učinkovitog segmenta nadzora provedbe antikorupcijskih aktivnosti odnosno unaprjeđenja u njihovoj izradi te uklanjanja potencijalnih prepreka njihovoj provedbi.